

Protectia Copilului

Un manual pentru parlamentari

Manual pentru Parlamentari Nr. 7   2004

Uniunea Inter-parlamentara   UNICEF

Acest manual a fost tradus în cadrul proiectului Phare 2003 „Campania de Educație privind Drepturile Copilului”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului. Lucrarea de față este un extras din „Protecția copilului - Un manual pentru parlamentari” și a fost tipărită în 50 de exemplare cu acordul UNICEF România.

Mulumiri

Manualul a fost scris de catre domnul Dan O'Donnell, cu contributi din partea domnului Dan Seymour de la UNICEF.

Manualul a beneficiat de contributia valoroasa din partea membrilor Uniunii Inter-parlamentare, si anume, membrii Biroului Comitetului Permanent privind Democratia si Drepturile Omului, si Think-tank-ului pentru Eradicarea Multilarii genitale a Femeii.

Alte comentarii si editarea textului au fost realizate de Uniunea Inter-parlamentara si UNICEF.

Design-ul copertii a fost realizat de Jacques Wandfluh, Studio Inforgraphie, Elvetia.
Tiparit de SRO-Kundig, Elvetia.

Cuvant inainte

Uniunea Interparlamentara, organizatia internationala a Parlamentelor, si UNICEF, organizatia mandata de Natiunile Unite pentru promovarea si garantarea respectarii drepturilor copiilor, au colaborat in vederea elaborarii acestui manual pentru parlamentari. Au realizat acest proiect recunoscand imperativele etice, juridice si cele legate de dezvoltare care guverneaza protectia copiilor. Ambele organizatii au un angajament solid fata de protectia copilului si sunt hotarate sa intreprinda orice efort necesar pentru a face din protectia copilului o realitate.

Respectarea deplina a drepturilor copiilor, inclusiv dreptul la protectie, poate fi realizata in contextul unei miscari globale, in care toata lumea, nu doar isi intelege si respecta obligatiile fata de copii, dar si actioneaza in acest sens. Parlamentele si membrii lor pot si trebuie sa fie printre cei mai importanti promotori ai protectiei drepturilor copilului. Acestia pot legifera, pot supraveghea activitatea guvernului, pot aloca resurse financiare, si ca lideri in cadrul natiunilor si comunitatilor lor, pot derula un proces de sensibilizare privind aceste aspecte.

Acest manual abordeaza toate aceste roluri. Manualul are o abordare generala, dar se concentreaza pe zece aspecte specifice de protectie a drepturilor copilului: inregistrarea nasterii si dreptul la identitate; protectia copiilor in caz de conflicte armate; exploatarea sexuala a copiilor; traficul si vanzarea copiilor; practici traditionale daunatoare; violenta si neglijarea; ingrijirea alternativa; justitia juvenila; munca copiilor; si drepturile copiilor victima.

Manualul include exemple privind modul in care Parlamentele din intreaga lume si membrii lor au facut fata provocarilor privind protectia drepturilor copilului prin legi, politici, lobby si alte mijloace. Manualul descrie de asemenea modalitatea in care Parlamentele si membrii lor pot intelege mai bine rolul pe care il pot avea, si le furnizeaza cunostintele si instrumentele necesare pentru a putea indeplini acest rol.

Credem ca acest manual poate si va fi un instrument puternic de actiune.

La 15 ani dupa intrarea in vigoare a Conventiei cu privire la drepturile copilului, putem face un bilant referitor la progresul inregistrat in ceea ce priveste protectia copiilor nostri. Au fost obtinute realizari importante in acest sens. Legislatia in domeniu a continuat sa fie dezvoltata, furnizand standarde internationale consolidate, cum ar fi Protocoalele Optionale la Conventia cu privire la drepturile copilului privind vanzarea copiilor, prostitutia copiilor si pornografia cu copii si folosirea copiilor in conflicte armate.

Au avut loc o serie de intalniri internationale importante, cum ar fi Congresul Mondial de la Yokohama impotriva Exploatarei Comerciale Sexuale a Copiilor din anul 2001 sau Sesiunea Speciala dedicata copiilor a Adunarii Generale a Natiunilor Unite din 2002, in cadrul carora a fost reconfirmat angajamentul guvernelor si al organizatiilor societatii

civile privind protectia drepturilor copilului si chiar au fost adoptate planuri de actiune pentru a putea obtine acest deziderat.

In ciuda acestor angajamente si promisiuni, copiii continua sa sufere in fiecare zi din cauza violentei, abuzului si exploatarei. Este clar ca eforturile noastre sunt la fel de necesare astazi ca si acum 15 ani. Vom realiza o lume demna pentru copii doar atunci cand vom reusi sa protejam fiecare copil impotriva exploatarei, violentei, abuzului si neglijarii. Acest manual va permite Parlamentelor si membrilor lor sa indeplineasca aceste promisiuni si sa atinga scopul fundamental de protectie a drepturilor copiilor.

Anders B. Johnsson
Secretar General
Uniunea Inter- Parlamentara

Carol Bellamy
Director Executiv
UNICEF

CUPRINS

Partea 1. Dreptul copilului la protectie

Capitolul 1: Natura protectiei copilului

Capitolul 2: Standardele internationale privind protectia copilului

Capitolul 3: Garantarea protectiei copilului

Partea 2: Rolul parlamentelor si membrilor lor

Capitolul 4: Diferitele roluri ale parlamentelor si membrilor lor

Capitolul 5: Mecanismele si nevoile parlamentare

Partea 3: Aspecte specifice privind protectia copiilor*

Capitolul 6: Inregistrarea la nastere si dreptul la identitate

Capitolul 7: Copiii si conflictul armat

Capitolul 8: Exploatarea sexuala a copiilor

Capitolul 9: Traficul si vanzarea copiilor

Capitolul 10: Practici traditionale daunatoare

Capitolul 11: Violenta si neglijarea

Capitolul 12: Ingrijire alternativa

Capitolul 13: Justitie pentru tinerii delicventi

Capitolul 14: Munca copiilor

Capitolul 15: Drepturile copiilor victima

PARTEA 1
DREPTUL COPILULUI LA PROTECTIE

„Cred ca viitorul lumii noastre, reprezentat de copii, depinde de fiecare dintre noi. Fiecare dintre noi ar trebui sa-si asume responsabilitatea de a face lucrurile mai bune pentru toata lumea.”

- Gokce, 16 ani, din Turcia

Capitolul 1

Natura Protecției Copilului

Ce este protecția copilului?

Termenul de „protecția copilului” este utilizat în diverse feluri de către diferite organizații în diferite situații. În acest manual, prin acest termen vom înțelege protecția împotriva violenței, abuzului și exploatarei.

În forma sa cea mai simplă, protecția copilului desemnează dreptul fiecărui copil de a nu fi supus vreunei vătămări. Acest drept este complementar altor drepturi, care au rolul asigurării faptului că toți copiii primesc tot ce au nevoie pentru a putea supraviețui și a se dezvolta.

Protecția copilului acoperă o gamă largă de aspecte importante, diverse și urgente. Multe dintre acestea, cum ar fi prostituția copiilor, sunt legate în mod strâns de factorii economici. Alții, cum ar fi violența domestică sau în școli, sunt legate mai curând de sărăcie, valori sociale, norme și tradiții. În ceea ce privește traficul cu copii, criminalitatea este de obicei implicată. Până și avansul tehnologic are legătura cu protecția copiilor, așa cum s-a putut vedea odată cu amplificarea fenomenului pornografiei infantile.

În această primă parte a manualului vom cerceta mai îndeaproape ce înseamnă protecția copilului și ce gen de răspuns este necesar pentru protecția drepturilor copilului. Partea a 2-a va aborda rolul specific al parlamentarilor în asigurarea protecției tuturor copiilor. Partea a 3-a se adresează celor catorva dintre numeroasele aspecte cărora trebuie să le facă față cei care lucrează pentru a proteja copiii.

Care este miza?

Pe lângă faptul că reprezintă o încălcare a drepturilor omului, încălcarea dreptului copilului la protecție, reprezintă și un impediment major pentru supraviețuirea și dezvoltarea copilului, chiar dacă nu este recunoscută și raportată potrivit amplitudinii sale reale. Copiii supuși violenței, exploatarei, abuzului și neglijării se confruntă cu riscuri privind:

- O viață mai scurtă
- Precaritatea sănătății fizice și mentale
- Probleme educaționale (inclusiv abandonul școlar)
- Abilități parentale slabe mai târziu în viață
- Lipsa adapostului, vagabondaj și dezradăcinare.

Dimpotrivă, protecția adecvată a copilului mărește șansele acestuia de a crește sănătos din punct de vedere fizic și mental, încrezător în el însuși și cu respect de sine, și să fie mai puțin predispus să îi abuzeze sau să îi exploateze pe alții, inclusiv pe propriii săi copii.

Protectia copilului este o problema pentru fiecare copil din fiecare tara din lume:

- In fiecare moment, mai mult de 300.000 de soldati copii, unii de numai 8 ani, sunt exploatati in conflicte armate in peste 30 de tari. Se estimeaza ca din 1990 peste 2 milioane de copii au decedat ca rezultat direct al conflictelor armate¹.
- Peste 1 milion de copii din intreaga lume traiesc in detentie ca urmare a incalcarii legii. Numai in Europa Centrala si de Est, aproape 1,5 milioane de copii traiesc in cadrul sistemului public de ingrijire. Se estimeaza ca, numai din cauza SIDA, peste 13 milioane de copii au ramas orfani².
- Aproximativ 250 de milioane de copii sunt implicati in munca, peste 180 de milioane lucrând in situatii sau conditii periculoase³.
- Se estimeaza ca 1,2 milioane de copii sunt victime ale traficului in fiecare an⁴.
- O estimare a numarului de copii implicati in comertul sexual, realizata in 1995, arata ca 1 milion de copii (in special fete, dar si un numar semnificativ de baieti) sunt angrenati in fiecare an intr-o industrie de miliarde de dolari⁵. Cifrele pot fi mai mari acum.
- Patruzeci de milioane de copii sub varsta de 15 ani sufera din cauza abuzului si neglijarii, si necesita ingrijire medicala si protectie sociala⁶.
- Aproximativ 100-130 de milioane de femei si fete ce traiesc in Africa azi au suferit o forma de mutilare genitila⁷.

Protectia copilului este o problema stringenta in situatii de urgenta sau de criza umanitara. Multe dintre caracteristicile definatorii ale situatiilor de criza – dislocarea, lipsa de acces umanitar, destramarea structurilor familiale si sociale, eroziunea sistemelor traditionale de valori, o cultura a violentei, slaba guvernare, lipsa mecanismelor de stabilire a responsabilitatii si lipsa de acces la servicii sociale de baza – creaza probleme grave pentru protectia copilului. Aceste situatii se pot solda cu numerosi copii ramasi orfani, dislocati sau separati de familiile lor. Copiii pot deveni refugiiati, pot fi rapiti sau fortati sa munceasca pentru grupuri armate; pot sa ramana cu dizabilitati ca urmare a luptelor, minelor de pamant sau obuzelor neexplodate; pot fi exploatati sexual pe durata conflictului; pot fi victime ale traficului in scopuri militare. Copiii pot deveni soldati sau pot fi martori ai crimelor de razboi si adusi in fata justitiei. Conflictul armat si perioadele de represiune maresc riscul ca acesti copii sa fie torturati. Pentru bani sau protectie, copiii pot recurge la „sex de supravietuire”, care este de obicei neprotejat si poarta un risc major de transmitere de boli, inclusiv HIV/ SIDA.

---

¹ “The impact of war on Children”, Graca Machel (2001), UNICEF si UNIFEM, p.7 si 1

² Cappelaere, G si Annee Grandjean, “Enfants privés de liberte: droits et realite”, Jeunesse et Droit, Liege, 2002

³ Organizatia Internationala a Muncii, “A future without child labour”, ILO, 2002 p.1

⁴ Organizatia Internationala a Muncii, “Every Child Counts, New Global Estimates on Child Labour”, ILO, April 2002

⁵ Natiunile Unite: “Sale of children, child prostitution and child pornography”, note by the Secretary-General. A/50/456, September 1995

⁶ Raportul OMS catre Comitetul pentru drepturile copilului, 28 Septembrie 2001;

⁷ Factsheet 241, OMS 2001

Neaprotejarea copiilor subminează dezvoltarea națională și are costuri și efecte negative ce vor continua dincolo de copilărie până în viața adultă a respectivului individ. Cât timp copiii vor continua să sufere din cauza violenței, abuzului și exploatarei, lumea nu va reuși să își îndeplinească obligațiile sale față de copii; lumea nu va reuși să își îndeplinească aspirațiile sale de dezvoltare prezentate în documente precum Agenda Mileniului cu ale sale Obiective de Dezvoltare ale Mileniului.

Capitolul 2

Standardele internaționale privind protecția drepturilor copilului

Drepturile copiilor au început să fie recunoscute în legislația internațională încă din 1924, când prima Declarație Internațională privind Drepturile Copilului a fost adoptată de către Liga Națiunilor. Instrumentele ulterioare privind drepturile omului – atât cele ale Națiunilor Unite, precum Declarația Universală a Drepturilor Omului din 1948, cât și instrumentele regionale, precum Declarația Americană privind Drepturile și Obligațiile Omului din același an – au recunoscut în termeni mai generali dreptul omului de a nu fi supus la violență, exploatare și abuz. Aceste drepturi se aplicau tuturor, inclusiv copiilor, și au fost dezvoltate ulterior în documente precum Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 1966.

În timp, s-a dezvoltat un consens internațional privind necesitatea unui nou instrument, care să prezinte în mod explicit drepturile specifice și speciale ale copiilor. În 1989, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a adoptat Convenția cu privire la drepturile copilului, care a devenit rapid cel mai ratificat tratat din istorie, fiind ratificat de aproape toate statele lumii.

Convenția cu privire la drepturile copilului dezvoltă standardele internaționale privind drepturile copilului în mai multe modalități. Convenția elaborează și creează obligații legale privind multe dintre drepturile copilului prevăzute în instrumentele anterioare, aducând în același timp dispoziții noi, cum ar fi dreptul copilului la participare, și principiul interesului superior al copilului care trebuie să primeze în toate deciziile care îl privesc. Pentru prima dată a fost creat un organism internațional responsabil pentru supravegherea respectării drepturilor copilului, și anume, Comitetul pentru drepturile copilului.

Recunoașterea dreptului copilului la protecție nu se limitează la Convenția cu privire la drepturile copilului. Există o serie de alte instrumente, atât ale Națiunilor Unite, cât și ale altor organisme internaționale, care stipulează aceste drepturi. Aceste instrumente sunt:

- Carta africană privind drepturile și bunăstarea copilului a Organizației pentru Unitatea Africii (acum Uniunea Africană) din 1990;
- Convențiile de la Geneva privind Dreptul Internațional Umanitar (1949) și Protocolurile Suplimentare ale acestora (1977).
- Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 138 (1973), care stipulează că, în general, persoanele sub vârsta de 18 ani nu pot fi angajate în munci periculoase pentru sănătatea sau dezvoltarea lor, și Convenția Organizației Internaționale a

- Muncii nr. 182 (1999) privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor si actiunea imediata in vederea eliminarii lor.
- Protocolul pentru prevenirea, reprimarea si pedepsirea traficului de persoane, in special al femeilor si copiilor, al Conventiei ONU împotriva criminalitatii transnationale organizate.

Cine este copil?

Articolul 1 al Conventiei cu privire la drepturile copilului stipuleaza ca „copilul este orice fiinta umana sub varsta de 18 ani, exceptand cazurile in care, legea aplicabila copilului stabileste limita majoratului sub aceasta varsta.”. Aceasta este definitia utilizata in acest manual.

Desi articolul 1 permite o varsta mai mica a majoratului, exista drepturi in Conventie care se aplica tuturor persoanelor sub 18 ani, indiferent de varsta de majorat. Acestea includ interzicerea aplicarii pedepsei cu moartea pentru persoanele sub 18 ani si, potrivit unui Protocol facultativ la Conventia cu privire la drepturile copilului, interzicerea înrolarii persoanelor sub 18 ani in cadrul fortelor armate.

Si alte instrumente internationale folosesc varsta de 18 ani ca varsta limita pentru a determina momentul in care persoanele pierd dreptul la protectie speciala de care se bucura copii. Mai mult decat atat, UNICEF si alte organizatii internationale relevante care lucreaza cu copii folosesc varsta de 18 ani ca varsta definitorie in activitatea lor.

Conventia recunoaste faptul ca modalitatea in care copiii isi exercita drepturile si limitele impuse asupra exercitarii drepturilor lor poate si trebuie sa varieze conform varstei copilului. Articolul 5 stipuleaza ca:

„Statele parti vor respecta responsabilitatile, drepturile si indatoririle ce revin parintilor naturali ai copilului, sau, dupa caz si conform traditiei locale, membrilor familiei largite sau comunitatii, , tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii in ingrijirede a asigura, intr-o maniera corespunzatoarecapacitatilor in continua dezvoltare ale copilului, indrumarea si orientarea necesare in exercitarea de catre copil a drepturilor recunoscute in prezenta Conventie”.

Principiul este completat de un altul cuprins in articolul 12 al Conventiei, care stipuleaza ca:

„Statele parti vor garanta copilului capabil de discernamant dreptul de a isi exprima in mod liber opinia asupra oricarei probleme care il priveste, opiniile copilului urmand a fi luate in considerare tinandu-se seama de varsta sa si de gradul sau de maturitate”.

Totusi, dreptul copilului de a fi protejat impotriva violentei, abuzului si exploatarei nu este sub nici o forma limitat sau dependent de varsta copilului. Capacitatea restransa a copiilor de a se proteja singuri inseamna ca toate aceste consideratii legate de varsta si discernamant implica drepturi mai puternice la protectie, si niciodata mai slabe. De

exemplu, Regulile ONU privind protectia minorilor privati de libertate recunosc in articolul 67 nevoia de a interpreta drepturile copiilor la protectie intr-o maniera adecvata pentru copii, atunci cand prevede ca incarcerarea copiilor constituie un tratament sau o pedeapsa cruda, inumana si degradanta, desi acest principiu nu este neaparat valabil si pentru adulti.

Mecanisme internationale pentru protectia copilului

Un mecanism international cheie pentru protectia copilului este Comitetul pentru Drepturile Copilului, care este alcatuit din 18 membri ce sunt alesi de catre Statele parti ale Conventiei dar care actioneaza in nume propriu.

Principala functie a Comitetului, care se intruneste de 3 ori pe an, este de a analiza rapoartele pe care toate Statele parti ale Conventiei trebuie sa le depuna periodic. Rapoartele trebuie sa contina informatii privind legislatia si alte masuri pe care Statul le-a adoptat in vederea punerii in practica a drepturilor stipulate in Conventie si de asemenea progresele inregistrate in exercitarea acestor drepturi.

La primirea unui raport, Comitetul invita guvernul sa trimita o delegatie care sa prezinte raportul si sa raspunda intrebarilor Comitetului. Membrii Comitetului pot de asemenea sa comenteze asupra informatiilor cuprinse in raport, precum si asupra altor informatii relevante primite de la agentiile ONU si organizatiile neguvernamentale (ONG-uri). Comitetul intocmeste apoi „observatiile finale” si recomandarile, care au de obicei in vedere legislatia, inclusiv omisiunile din legislatia existenta sau prevederile legislative pe care Comitetul le considera a fi incompatibile cu Conventia.

Exista o serie de alte mecanisme cu privire la drepturile de protectie ale copilului. In mod fundamental, copii se bucura de toate drepturile omului, astfel ca protectia copilului intra sub incidenta tuturor mecanismelor stabilite la nivel international si regional pentru drepturile omului. Acest lucru se aplica raportorilor ONU si organismelor regionale pentru drepturile omului, cum ar fi Comisia Africana pentru Drepturile Omului. Trebuie mentionat ca acelasi principiu se aplica si la nivel national, unde mecanismele pentru protectia drepturilor omului, cum ar fi curtile constitutionale, trebuie sa asigure de asemenea respectarea dreptului copilului la protectie.

Legaturile dintre protectie si alte domenii

Protectia copilului are o legatura stransa cu celalalte aspecte legate de bunastarea copiilor. Deseori, acelasi copil poate sa fie expus malnutritiei sau bolii, lipsit de stimulare, sa fi abandonat scoala si sa fie abuzat si exploatat. Un copil imunizat, dar care este batut in mod constant, nu este un copil sanatos; un copil care merge la scoala, dar este hartuit si abuzat din cauza etniei sale, nu beneficiaza de un mediu propice pentru a invata; iar un adolescent ce este vandut pentru prostitutie, nu va fi stimulat sa participe si sa contribuie in societate. Protectia copilului este o parte integrala din procesul dezvoltarii.

Aspectele legate de protectie sunt practic prezente in toate chestiunile care privesc copiii. In domeniul educatiei, abuzul sexual si violenta din scoli pot reprezenta factori care se ascund in spatele ratelor scazute de participare scolara. In domeniul sanatatii, violenta

poate fi cauza multor traumatisme inexplicabile care sunt tratate de serviciile de sanatate, sau chiar a unor dizabilitati pe termen lung. Existenta acestor legaturi a fost in repetate randuri recunoscuta de catre Comitetul pentru Drepturile Copilului. Facand referire la problema copiilor si SIDA, Comitetul a declarat:

Protectia si ingijirea adecvata pot fi oferite doar intr-un mediu care promoveaza si protejeaza toate drepturile, in special dreptul de a nu fi separati de parinti, dreptul la viata privata, dreptul de a fi protejati in fata violentei, dreptul la protectie speciala si asistenta din partea Statului, drepturile copiilor cu dizabilitati, dreptul la sanatate, dreptul la protectie sociala, inclusiv la asigurari sociale, dreptul la educatie si timp liber, dreptul de a fi protejati impotriva exploatarii sexuale, rapirii, vanzarii sau traficului precum si torturii sau altor pedepse sau tratamente crude, inumane si degradante, si dreptul la recuperare fizica si psihologica si la reintegrarea sociala.

Nu exista nici un aspect legat de copii care sa nu aiba in vreun fel legatura cu protectia copilului. De obicei, aspectele legate de protectie se ascund sub aparenta unor chestiuni cu care la prima vedere nu au nici o legatura. De exemplu, intre grupurile sanitare din scoli si protectia copilului nu pare sa existe o legatura imediata. Totusi, atunci cand grupurile sanitare comune sunt puse in relatie cu abuzul sexual asupra fetelor necesitatea ca aspectul protectiei sa fie luat in considerare devine evidenta.

Un copil care munceste nu poate merge la scoala, iar atunci cand creste el este lipsit de educatie si este slab si obosit pentru ca a trebuit sa munceasca din greu in copilarie. Asta inseamna ca acel copil va avea, ca si parintii sai, o slujba prost platita sau nu va avea nici o slujba. Prin urmare, la randul sau se va baza pe banii castigati de copiii lui pentru a isi putea sprijini familia... si asa merge la nesfarsit!

- Rose, 17, din Australia

Un imperativ etic

Dreptul copiilor la protectie impotriva violentei, abuzului si exploatarii este reglementat clar in legislatia internationala, in standardele legale ale organismelor regionale si in legislatia nationala a celor mai multe, daca nu a tuturor tarilor din lume. Acest lucru reflecta, de asemenea, consensul general ca o lume demna pentru copii este una in care toti copii sunt protejati.

La Sesiunea Speciala dedicata Copiilor a Adunarii ONU din 2002, Statele s-au angajat prin documentul adoptat cu acest prilej - declaratia „O lume demna pentru Copii” - sa construiasca o lume in care „toate fetele si toti baietii sa se bucure de copilarie... in care sa fie iubiti, respectati si apreciati... in care siguranta si bunastarea lor sunt primordiale si in care ei sa se poata dezvolta sanatosi, in pace si demnitate”. Aceste angajamente se extind dincolo de standardele juridice. Fiecare cultura din lume isi idolatrizeaza copiii, si, cu toate acestea, continuam sa nu reusim sa le oferim intotdeauna cea mai buna protectie.

Capitolul 3

Garantarea protecției copilului

Obiectivul fundamental al protecției copilului îl reprezintă garantarea faptului că toate persoanele care au obligația de a asigura protecția copiilor recunosc această obligație, și sunt capabili de a o îndeplini.

Date fiind imperativele etice și juridice, protecția copilului este responsabilitatea fiecăruia dintre noi, indiferent de nivelul la care se află în societate și de funcția pe care o ocupă: președinți, prim miniștri, judecatori, profesori, doctori, soldați, părinți și chiar copiii înșiși, au îndatoriri în ceea ce privește protecția copilului.

Aceste îndatoriri se reflectă în standardele juridice adoptate în fiecare țară, precum și în deciziile guvernelor, inclusiv în ceea ce privește alocarea resurselor.

Copilul, familia și Statul

Cei mai importanți actori în viața unui copil sunt de obicei, sau ar trebui să fie, părinții săi. Prin urmare, familia poate fi unicul și cel mai important factor în stabilirea faptului dacă un copil este sau nu protejat. De cealaltă parte, totuși, având în vedere rolul central al familiei în viața copilului, aceasta poate fi o sursă frecventă de violență, abuz, discriminare și exploatare.

Convenția pune un accent semnificativ pe rolul familiei în creșterea copiilor, și, la fel ca și alte instrumente mai vechi privind drepturile omului, recunoaște dreptul familiei la protecție și sprijin. Articolul 5 stipulează clar responsabilitatea Statului de a proteja și respecta rolul familiei:

Statele parti vor respecta responsabilitatile, drepturile si indatoririle ce revin parintilor naturali ai copilului, sau, dupa caz si conform traditiei locale, membrilor familiei largite sau comunitatii, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii in ingrijire de a asigura, intr-o maniera corespunzatoare capacitatilor in continua dezvoltare ale copilului, indrumarea si orientarea necesare in exercitarea de catre copil a drepturilor recunoscute in prezenta Conventie.

Conform Convenției, părinții sunt primii responsabili pentru creșterea copiilor. Atunci când părinții nu-și pot îndeplini această sarcină, Statul are datoria de a îi sprijini. În același timp, totuși, articolul 19 face referire la obligația Statului de „a proteja copilul împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau exploatare, inclusiv abuz sexual, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori a reprezentanților legali sau a oricărei persoane careia i-a fost încredințat”.

In cazurile cele mai extreme, aceasta obligatie poate chiar sa insemne indepartarea copilului din familia sa. Totusi, aceasta masura trebuie sa fie intotdeauna ultima solutie. Acest lucru este stipulat clar de articolul 9 al Conventiei, in care se prevede, printre altele:

Statele Parti vor veghea ca nici un copil sa nu fie separat de parintii sai impotriva vointei acestora, exceptand situatia in care autoritatile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare si cu respectarea legilor si procedurilor aplicabile, ca aceasta separare este in interesul superior al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesara in anumite cazuri, cum ar fi, de exemplu, cel al copiilor maltratati sau neglijati de parinti....

Discriminarea

Discriminarea este o realitate zilnica pentru milioane de copii ai lumii. Aceasta poate avea ca rezultate violenta, abuzul sau exploatarea, ori poate contribui la exacerbarea acestor fenomene.. De exemplu, majoritatea copiilor implicati in cele mai grave forme ale muncii copiilor provin din grupuri minoritare sau excluse.

Exista numeroare forme de discriminare, dar cel mai des intalnite se bazeaza pe considerente legate de:

- **Sex**
Se crede ca infanticidul pe motiv de sex, avortul, malnutritia si neglijarea stau la baza a „disparitiei” a 60 pana la 100 de milioane de femei din populatia lumii⁸; Nouazeci la suta dintre cei care desfasoara munci in gospodarie, cea mai mare parte a copiilor care muncesc, sunt fetele intre 12 si 17 ani⁹.
- **Dizabilitate**
Copiii cu dizabilitati formeaza aproximativ 20% din numarul copiilor din institutiile din Europa Centrala si de Est si din Comunitatea Statelor Independente¹⁰.
- **Etnie si rasa**
Un studiu desfasurat in 1992 intr-una din tarile Europei de Est, arata ca ca doar jumatate din copii de etnie roma cu varsta intre 7 si 10 ani mergeau la scoala in mod regulat¹¹. O treime nu fusesera niciodata la scoala sau o abandonasera. Copiii de etnie roma sunt plasati in mod obisnuit in scoli speciale pentru copii cu dizabilitati mentale, indiferent de abilitatile lor reale.
- **Casta si clasa**

---

⁸ UNICEF, “The State of the World’s Children”, 2002

⁹ UNICEF, “The State of the World’s Children”, 2002

¹⁰ Estimare UNICEF

¹¹ UNICEF Innocenti Research Centre, “No Ordinary Decade for Children’s Rights”, Decembrie 1999

Intr-o tara din Asia de Sud, majoritatea celor 15 milioane de copii implicati in munca provin din castele cele mai de jos¹².

Conferinta cheama toate Statele:

- (a) sa ia toate masurile necesare, inclusiv alocarile bugetare corespunzatoare, pentru a asigura ca toti copiii cu dizabilitati se bucura de toate drepturile omului si libertatile fundamentale;*
- (b) sa elaboreze si sa aplice legislatia necesara pentru a asigura demnitatea, prosperitatea si autonomia copiilor cu dizabilitati pentru a facilita participarea lor activa in comunitate, inclusiv accesul corespunzator si efectiv la educatie speciala de inalta calitate pentru copiii cu dizabilitati.*

A 106-a Conferinta a Uniunii Interparlamentare (Ouagadougou, Burkina Faso, Septembrie 2001)

Standarde Internationale

Conventia cu privire la drepturile copilului

Articolul 2 prevede:

1. Statele Parti se angajeaza sa respecte si sa garanteze drepturile stabilite in prezenta Conventie tuturor copiilor din jurisdicia lor, indiferent de rasa, culoare, sex, limba, religia, opinie politica sau de alta opinie, de nationalitate, apartenenta etnica sau origine sociala, de situatie materiala, incapacitate fizica, de statutul la nastere sau de statutul dobandit al copilului ori al parintilor sau al reprezentantilor legali ai acestuia.
  2. Statele părți vor lua toate măsurile de protejare a copilului împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancționare pe considerente ținând de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.
-

Discriminarea persista in ciuda recunoasterii, inca din urma cu peste o jumatate de secol, a egalitatii dintre barbati si femei ca fiind unul dintre obiectivele Natiunilor Unite si in pofida proliferarii altor instrumente ONU si regionale care interzic discriminarea. Comitetulul pentru Drepturile Copilului si alte organisme internationale pentru drepturile omului continua sa gaseasca exemple de legi care contin prevederi discriminatorii la adresa femeilor sau a unor grupuri etnice sau sociale, ori care mentin alte forme de discriminare.

Discriminarea merge dincolo de legi, prin traditii, obiceiuri, atitudini si comportamente ale societatilor, comunitatilor, familiilor si indivizilor. De exemplu, societatile cu o rata ridicata a violurilor, casatoriilor intre minori si abandonului copiilor conceputi in afara casatoriei tind sa devalorizeze femeile. Femeile care resping rolurile traditionale simt

---

¹² Diane Kuperman, "Stuck at the gates of paradise", The Courier, UNESCO, Septembrie 2001

deseori forta mecanismelor traditionale pentru aplicarea acestor legi nescrise, ce variaza de la umilire pana la excludere din familie si violenta fizica.

Discriminarea pe motive de gen nu se limiteaza exclusiv la fete.

In timp ce anumite incalcari ale drepturilor copilului afecteaza fetele intr-o masura disproportionata, baietii sunt la randul lor principalele victime ale altora. Mai multi baieti decat fete sunt victimele omuciderilor, in special in adolescenta tarzie. Numarul baietilor din centrele de delicventa juvenila este mult mai mare decat cel al fetelor in intreaga lume. In timp ce majoritatea victimelor abuzurilor sexuale sunt fete, in multe societati majoritatea victimelor abuzului fizic sunt baietii. Sensibilizarea fata de gen necesita intelegerea impactului diferentiat dintre diferitele tipuri de violenta, abuz si exploatare la fete si baieti. Necesita de asemenea un efort de intelegere a mecanismelor fundamentale si folosirea acestor cunostinte pentru elaborarea de politici juridice, sociale si economice intr-un mod mai eficient.

Construirea unui mediu protector

Masura, natura, urgenta si complexitatea aspectelor privind protectia copilului sunt coplecitoare. Totusi exista numeroase exemple in multe tari privind diversele modalitati in care guvernele, actorii societatii civile, comunitatile si chiar copiii insisi pot contribui la prevenirea si pot raspunde violentei, abuzului si exploatarei. Este clar ca protectia copilului trebuie sa fie abordata intr-o maniera integrata, recunoscand indatoririle tuturor persoanelor, indiferent de nivelul la care se situeaza, de a respecta drepturile la protectie ale copilului, in toate circumstantele, fara discriminare. Realizarea unui mediu in care drepturile copilului sunt respectate in mod constant necesita garantarea unui mediu protector pentru dezvoltarea tuturor copiilor, in care fiecare element al acestui mediu contribuie la protectia copiilor si fiecare actor isi indeplineste rolul care ii revine.

Nu exista nici o definitie juridica sau agreata a ceea ce constituie un mediu protector. Totusi, acesta ar trebui sa cuprinda cel putin urmatoarele elemente:

- **Angajamentul guvernamental de a indeplini dreptul la protectie**
Interesul guvernului in recunoasterea si angajamentul fata de protectia copilului este un element esential al unui mediu protector. Acest lucru include asigurarea resurselor adecvate pentru protectia copilului, de exemplu, pentru programele de combatere a muncii copiilor. Mai insemna ca liderii politici sa fie pro-activi incluzand protectia copilului pe agenda politica si sa promoveze dreptul copilului la protectie.
- **Atitudini, traditii, obiceiuri, comportamente si practici**
In societatile in care atitudinile si practicile faciliteaza abuzul – de exemplu, in ceea ce priveste sexul cu minorii, acceptarea pedepsei corporale severe, aplicarea unor practici traditionale daunatoare sau diferentele dintre statutul si valorizarea baietilor si fetelor - nu avem de-a face cu un mediu protector. In societatile in care toate formele de violenta impotriva copiilor sunt interzise, si unde drepturile copiilor sunt respectate

pe scara larga inclusiv in cadrul traditiilor si obiceiurilor, copiii au mai multe sanse de a fi protejati.

- **Discutii deschise si implicarea in aspectele privind protectia copilului**
La nivelul cel mai de baza, copiii trebuie sa fie liberi sa vorbeasca despre problemele legate de protectia copilului care ii afecteaza pe ei sau pe alti copii. La nivel national, atat atentia din partea mass-media cat si implicarea societatii civile privind aspectele de protectie a copilului contribuie la protectia copilului. Parteneriatele intre actorii de la toate nivelele sunt esentiale pentru un raspuns eficient si coordonat.
- **Legislatia si aplicarea sa**
Un cadru legislativ corespunzator, aplicarea sa unitara, stabilirea de responsabilitati si sanctiuni in cazul incalcarii legii, sunt elementele esentiale ale unui mediu protector.
- **Capacitatea**
Parintii, personalul medical, profesorii, politia, asistentii sociali si alte persoane care ingrijesc, locuiesc, au responsabilitati si intra in contact cu copiii trebuie sa fie aiba deprinderi, cunostinte, autoritate si motivatie de a identifica si raspunde problemelor legate de protectia copilului. Exista si alte tipuri mai largi de capacitate care au legatura cu mediul protector, inclusiv educatia si locurile de joaca sigure.
- **Deprinderi de viata ale copiilor, cunostinte si participare**
Daca copiii nu sunt constienti de dreptul lor de a nu fi abuzati, sau nu sunt avertizati de pericolul de trafic, de exemplu, atunci sunt mai vulnerabili la abuz. Copiii au nevoie de informatii si cunostinte pentru a se protejea ei insisi. Copiii au nevoie de asemenea sa li se furnizeze mecanisme sigure si protectoare pentru participare si autoexprimare. Atunci cand copiii nu au oportunitati de participare, exista o probabilitate mai mare ca acestia sa fie implicati in infractiuni si alte activitati periculoase sau daunatoare.
- **Monitorizare si raportare**
Un mediu protector pentru copii necesita un sistem de monitorizare eficient ce inregistreaza incidenta si natura abuzurilor asupra copiilor si permite raspunsuri informate si strategice. Asemenea sisteme pot fi mai eficiente, in momentul in care ele sunt participative si situate la nivel local. Este o responsabilitate a guvernului de a se asigura ca fiecare tara cunoaste situatia copiilor sai in ceea ce priveste violenta, abuzul si exploatarea.
- **Servicii pentru recuperare si reintegrare**
Atunci cand copilul este victima oricarei forme de neglijare, exploatare sau abuz, acesta are dreptul la ingrijire si acces fara discriminare la serviciile sociale de baza. Aceste servicii trebuie sa fie oferite intr-un mediu care sprijina sanatatea, respectul de sine si demnitatea copilului.

Anumite elemente ale mediului protector se vor suprapune. De exemplu, angajamentul guvernamental poate dicta daca se ofera serviciile pentru victimele abuzului sau daca se realizeaza investitii in mecanismele de monitorizare. In mod similar, atentia mass media poate fi un factor cheie in influentarea atitudinilor.

Exista o serie de modalitati pentru construirea unui mediu protector pentru copii. Acestea includ:

- Abordarea si diminuarea impactului saraciei economice si sociale.
- Promovarea nationala si initierea dialogului la toate nivelele, de la guvern in jos spre comunitati, familii si copiii insisi.
- Promovarea internationala, inclusiv utilizand mecanisme internationale cu privire la drepturile omului. Aceasta poate de asemenea sa vizeze includerea pe agenda reuniunilor regionale a problematicii protectiei.
- Schimbarea comportamentului societatii, analiza atitudinilor si traditiilor care pot favoriza abuzurile asupra copiilor si sprijinirea celor care sunt protectoare. Acest lucru poate presupune campanii nationale sau parteneriate stranse cu mass-media.
- Intarirea capacitatii de a evalua si analiza aspectele legate de protectie. Fara a cunoaste ce se intampla, guvernele si alti actori vor fi dezavantajati in raspunsul lor la problemele legate de protectie.
- Punerea in practica de mecanisme si furnizarea de resurse astfel incat cei care ingrijesc, locuiesc si lucreaza cu copiii sa dobandeasca deprinderile si cunostintele prin educatie si formare pentru a-si desfasura activitatea intr-o maniera care sa asigure protectia copiilor .
- Recunoasterea faptului ca standardele juridice sunt in mod particular importante pentru protectia copilului, si ca acestea trebuie sa fie cunoscute, intelese, acceptate si aplicate. Acest lucru poate implica analize legislative, revizuirea de legi sau chiar elaborarea unor legi noi. De asemenea implica analiza practicilor curente ale celor care aplica legea, pentru a se asigura ca legile sunt respectate.
- Crearea si revizuirea sistemelor nationale de monitorizare pentru a se asigura ca acestea acopera in mod corespunzator aspectele legate de protectia copilului. In mod particular aceasta poate implica remodelarea statisticilor nationale pentru a putea pune in evidenta modelele de discriminare.
- Asigurarea accesului la serviciile de recuperare si reintegrare pentru copiii care au suferit abuzuri.
- Promovarea participarii copiilor si intarirea rezilientei acestora .

In acelasi timp, nu este eficient tratarea protectiei ca un aspect separat si de sine statator. Data fiind relatia dintre protectia copilului si alte domenii, este necesar sa se ia in considerare si alte aspecte ale protectiei. De exemplu:

- Cand se ia in considerare politica educationala, este necesar sa se ia in considerare securitatea si siguranta in scoli si descurajarea utilizarii

pedeapsei corporale. Aceasta poate include initiative de combatere a violentei între copii din școli, cum ar fi sicanarea.

- Când se iau în considerare practicile de îngrijire din familie și copilarie timpurie, părinții trebuie să fie descurajați să utilizeze forme violente de disciplină și să fie încurajați să asigure înregistrarea nașterii copilului lor.
- Orice analiză care se face în legătură cu HIV/ SIDA este incompletă dacă nu se ia în considerare stigmatizarea care este de obicei asociată celor care sunt afectați de HIV/ SIDA precum și nevoia mare de protecție a copiilor rămași orfani din cauza SIDA.

Prin urmare, un răspuns adecvat la aspectele legate de protecția copilului îl reprezintă înțelegerea acesteia atât ca o problemă în sine cât și prin prisma legăturilor cu alte domenii. Este nevoie de asemenea ca fiecare actor să își îndeplinească rolul său în garantarea unui mediu protector pentru copii.

PARTEA 2
ROLUL PARLAMENTELOR SI AL MEMBRILOR ACESTORA

Istoria ne va judeca dur daca vom refuza sa utilizam cunostintele, resursele si vointa noastra pentru a ne asigura ca fiecare nou membru care intra in familia umana ajunge intr-o lume care onoreaza si protejeaza anii fara de pret, de neinlocuit, ai copilariei.

- Carol Bellamy, Director Executiv al UNICEF

Capitolul 4

Diferitele roluri ale parlamentelor si ale membrilor acestora

Parlamentul este principala institutie reprezentativa a Statului. El este responsabil pentru reprezentarea intereselor tuturor sectoarelor societatii, integrand aceste interese in politici relevante si asigurandu-se ca politicile sunt implementate eficient.

Parlamentele si membrii acestora trebuie sa fie printre actorii cheie in domeniul protectiei copilului. Ei nu au numai capacitatea de a influenta deciziile si actiunile guvernului dar si de a face legatura cu comunitatile si cu circumscriptiile pentru a influenta opinii si actiuni.

Indiferent de natura si structura lor, parlamentele indeplinesc trei functii importante:

- **Legislativa**
Ele aproba si pot initia legile care guverneaza societatea intr-o maniera structurata
- **De supervizare a activitatii guvernului**
Ele monitorizeaza activitatea guvernului pentru a se asigura ca acesta actioneaza intr-o maniera responsabila pentru binele comun al societatii.
- **De alocare a resurselor financiare**
In cadrul procesului bugetar, parlamentele sunt responsabile de aprobarea bugetului national, prin alocarea de resurse guvernului si monitorizarea cheltuielilor guvernamentale.

Ca lideri de opinie si reprezentanti ai poporului, parlamentarii joaca de asemenea un rol important de promovare, de sensibilizare cu privire la aspectele specifice ale societatii care sunt de interes atat la nivelul electoratelor lor, cat si la nivel national si international.

Reglementarea protectiei copilului

Unul dintre cele mai importante si adesea cele mai tehnice roluri ale parlamentelor si ale membrilor acestora este de a se asigura ca standardele legislative nationale ofera cea mai buna protectie posibila pentru copii impotriva violentei, abuzului si exploatarei. In mod clar, numai legile nu sunt suficiente pentru a proteja drepturilor copiilor. Politicile economice corespunzatoare, reforma institutionala, formarea specialistilor, mobilizarea sociala si schimbarea atitudinilor si valorilor sociale sunt esentiale pentru realizarea protectiei copilului. Cu toate acestea, reforma legislativa ramane fundamentala pentru scopul general, al protejarii tuturor drepturilor copilului, inclusiv dreptul la protectie.

Instrumente juridice internationale si regionale

Devenind parte a instrumentelor juridice internationale si regionale ce privesc protectia copilului o tara trimite un semnal clar comunitatii internationale si actorilor de la nivel national privind angajamentul sau de a garanta protectia copilului, precum si implementarea legilor, politicilor si programelor pentru a obtine acestui obiective.

Asa cum s-a descris in partea 1, exista numeroase instrumente internationale ce se adreseaza problematicii protectiei copilului. Acestea sunt:

- Conventia cu privire la drepturile copilului
- Pactul international cu privire la drepturile civile si politice
- Pactul international cu privire la drepturile economice, sociale si culturale
- Conventia Organizatiei Internationale a Muncii privind varsta minima (nr. 138)
- Conventia Organizatiei Internationale a Muncii privind cele mai grave forme ale muncii copiilor (nr. 182)
- Conventia de la Haga privind protectia copiilor si cooperarea in materia adoptiei internationale
- Protocolul pentru prevenirea, reprimarea si pedepsirea traficului de persoane, in special al femeilor si copiilor al Conventiei ONU impotriva criminalitatii transnationale organizate.

Informatii privind stadiul ratificarii acestor instrumente juridice internationale pot fi gasite pe paginile de Internet ale Organizatiei Internationale a Muncii (www.ilo.org) si Biroului Inaltului Comisariat ONU pentru Drepturile Omului (www.unhcr.ch).

Lista de control pentru actiune

Ce pot face parlamentele si membrii acestora

Ratificarea instrumentelor juridice privind protectia copilului

Daca Statul dumneavoastra nu este inca parte la diferitele instrumente juridice internationale mentionate mai sus, sau daca Statul dumneavoastra a semnat dar inca nu a ratificat unele dintre aceste instrumente, puteti:

- Sa aflati daca ratificarea/aderarea este in curs de pregatire
- Sa adresati o intrebare verbal sau in scris Guvernului dumneavoastra pentru a vedea de ce nu s-a realizat ratificarea sau aderarea
- Sa luati in considerare exercitarea dreptului dumneavoastra de a introduce o motiune in acest domeniu
- Sa incurajati o dezbatere parlamentara pe acesta tema
- Sa mobilizati opinia publica.

Informatii practice privind modul de ratificare sau aderare la conventiile internationale pot fi gasite in Manualul Tratatelor elaborat de Departamentul de Tratatate ale Biroului ONU de Afaceri Juridice, disponibil prin Misiunea Permanenta a tarii dumneavoastra in New York sau pe site-ul de internet al Departamentul de Tratatate al Oficiului de Afaceri Juridice (<http://untreaty.un.org>)

Rezerve sau declaratii de intelegere

Daca Guvernul dumneavoastra intentioneaza sa ratifice sau a ratificat cu rezerve sau cu declaratii de intelegere care limiteaza aria de cuprindere a instrumentului juridic, puteti:

- Sa stabiliti sau sa revizuiti validitatea rezervelor
- Sa incurajati o dezbatere parlamentara privind rezervele formulate
- Sa mobilizati opinia publica pentru a incuraja guvernul sa ratifice sau sa adere fara rezerve sau declaratii de intelegere

Legislatia si standardele nationale

Exista diverse metode de includere a standardelor in domeniul protectiei in legislatia nationala. Constitutiile unor tari stipuleaza ca tratatele ratificate - sau o anumita categorie de tratate sau tratatele specificate – fac parte automat din legislatia nationala. In anumite cazuri, se cere adoptarea unei noi legislatii sau revizuirea acesteia.

Introducerea principiilor de protectie a copilului in Constitutie

Principiile de protectie a copilului pot fi incluse in standardele nationale prin introducerea lor in constitutia tarii. Constitutia sau legea de baza a tarii cuprinde principiile si legile ce guverneaza societatea si constituie cartea fundamentala care determina forma de guvernament si stabileste mai departe principiile generale ale contractului social al tarii. Constitutia serveste ca baza pentru restul legislatiei. Introducerea principiilor de protectie a copilului in constitutiile nationale sau in legea de baza a tarii reprezinta prin urmare baza pentru protectia copiilor si obligatiile guvernului in acest context.

Principiile de protectie a copilului in constitutii Cazul Africii de Sud

Articolul 28 din Constitutia Republicii Africa de Sud, adoptata in 1996, stipuleaza:

Fiecare copil are dreptul:

- a. la un nume si la o nationalitate de la nastere
- b. la ingrijire din partea familiei sau la ingrijirea parinteasca, sau la ingrijire alternativa corespunzatoare in cazul in care este separat de mediul familial;
- c. sa fie protejat impotriva relelor tratamente, neglijarii, abuzului sau degradarii;
- d. sa fie protejat impotriva exploatarei prin munca;
- e. sa nu i se ceara sau sa nu i se permita sa lucreze sau sa ofere servicii care:
  1. sunt necorespunzatoare varstei sale; sau
  2. reprezinta un risc pentru bunastarea, educatia, sanatatea fizica sau mentala sau dezvoltarea spirituala, morala si sociala a copilului.
- f. sa nu fie privat de libertate decat in ultima instanta, si in acest caz, pe langa drepturile de care se bucura un copil, prevazute in sectiunile 12 si 35, copilul poate fi privat de libertate numai pentru o perioada foarte scurta de timp in care are dreptul de a fi:
  1. tinut separat de detinutii adulti; si
  2. sa fie tratat intr-o maniera si sa fie tinut in conditii care iau in considerare varsta sa;
    - g. sa aiba un avocat desemnat si platit de catre stat, in procedurile civile in care este implicat copilul, daca altfel ar rezulta o nedreptate substantiala; si
    - h. sa nu fie folosit direct intr-un conflict armat, si sa fie protejat in timpul unui conflict armat.

Interesul superior al copilului

Articolul 3 din Conventia cu privire la Drepturile Copilului stipuleaza:

In toate actiunile care privesc copiii, intreprinse de institutiile de asistenta sociala publice sau private, de instantele judecatoresti, autoritatile administrative sau de organele legislative, interesele superioare ale copilului vor prevala.

Aceasta prevedere se aplica protectiei copilului ca si tuturor drepturilor copilului, si creaza doua obligatii pentru parlamente. In primul rand, de fiecare data cand adopta standarde legale ce vor fi aplicate de catre instante sau autoritati administrative in aspecte relevante pentru protectia copilului, trebuie sa se asigure ca aceste standarde precizeza faptul ca interesul superior al copilului trebuie sa fie luat in considerare de factorul de decizie. In al doilea rand, parlamentele in sine trebuie sa aiba interesul superior al copilului ca prioritate in procesul global de elaborarea a legii.

Legislatia nationala pentru protectia copilului

Odata ce principiile de protectie a copilului sunt protejate prin constitutie, urmatorul pas este de a elabora si adopta legislatia nationala pentru implementarea protectiei copilului.

Un mod eficient de a face aceasta este de a revizui legile si standardelor nationale pentru a vedea daca sunt intrunite prevederile instrumentelor internationale la care sunt parte respectivele State.

- Procesul de revizuire si modificare a legislatiei dureaza de obicei cativa ani, si poate sa nu fie finalizat in timpul mandatului guvernului de la putere atunci cand demareaza procesul. Prin urmare, este important ca reforma legislativa sa fie abordata fara partinire, cu participarea activa a legislatorilor ce reprezinta un spectru cat mai larg de partide politice, pentru a asigura ca procesul supravietuieste unui schimbare la nivelul guvernului.
- Reforma legislativa pentru protectia copilului nu este doar problema avocatilor. O abordare interdisciplinara, implicand experti si profesionisti din toate domeniile pertinente juridice, medicale si sociale, poate conduce la o legislatie mai buna decat cea care ia in considerare doar perspectiva juridica.
- Reforma legislativa care este pusa in sarcina comitetelor mici se confrunta cu riscul de a fi intarziata datorita urgentei celorlalte prioritati, sau riscului opus de a fi aprobata in graba fara a fi luate in considerare toate aspectele si punctele de vedere. In schimb, implicarea unei game largi de asociatii profesionale, grupuri de copii si alte grupuri de interese (cum ar fi grupurile de femei, de tineret, grupuri dedicate drepturilor minoritatilor etnice si religioase, parintii copiilor cu dizabilitati si grupurile religioase implicate in reabilitatea tinerilor delicventi) are un numar de avantaje

- In primul rand, persoanele cele mai strans legate de un domeniu specific, inclusiv parintii, profesionistii si copiii insisi, au deseori idei de mare valoare in ceea ce priveste reforma legislativa;
  - In al doilea rand, implicarea multor parti asigura ca procesul nu va pierde din forta din cauza lipsei de interes.
  - In al treilea rand, participarea activa a celor care lucreaza cu copiii faciliteaza realizarea implementarii eficiente a noii legislatii.
  - In al patrulea rand, o participare vasta intr-un proces de revizuire si reforma legislativa poate fi valoros fiind un exercitiu de sensibilizare si constientizare.
- Studiile privind impactul legislatiei existente – ce acopera aspecte precum masura in care se aplica de fapt in practica, masura in care obiectivele legii sunt atinse si motivele pentru deficientele identificate de catre studiu - pot aduce o contributie valoroasa la reforma legislativa. Aceste studii pot identifica de asemenea lipsurile din legislatia existenta privind protectia copilului si pot identifica, cuantifica si analiza incalcarile drepturilor copilului ce trebuie sa fie luate in considerare. Aceasta cercetare poate aduce o contributie importanta nu numai prin constientizarea nevoii unei legislatii noi, dar poate de asemenea sa ajute in modelarea legislatiei astfel incat aceasta sa fie bine adaptata la dinamica socio-economica si culturala ce corespunde respectivelor incalcati.
  - Pentru ca noua legislatie sa fie eficienta, costurile implementarii trebuie sa fie calculate si autoritatile legislative, executive si judiciare corespunzatoare trebuie sa isi asume angajamente de a stabili, consolida si mari cuprinderea institutiilor si programelor necesare pentru implementare. Legislatia ce se conformeaza complet cu standardele privind drepturile copiilor, dar este imposibil de implementat din cauza lipsei infrastructurii necesare, nu indeplineste multe functii si poate fi oarecum chiar contra-productiva .
  - In anumite regiuni ale lumii, schimbul de experienta si alte forme de cooperare privind reforma legislativa pot fi folositoare, in special acelea unde tarile sunt mici sau au resurse juridice limitate si au o cultura comuna, apartin unei traditii legale comune si experimenteaza probleme sociale si economice similare.
  - Unele tari au un cod specific al copiilor sau o lege ce consolideaza intr-un singur loc intreaga legislatie privind copiii. Acest model poate fi eficient in anumite cazuri, oferind un singur punct de referinta pentru toate drepturile copiilor, inclusiv cele legate de protectie. In alte tari, acest lucru se dovedeste mai putin eficient, cu suprapuneri, inconsecvente sau chiar incompatibilitati intre codul copiilor si alte acte legislative.

Lista de control pentru actiune Ce pot face parlamentele si membrii lor

Legislatia nationala stabileste principiile, obiectivele si prioritatile pentru actiunea nationala pentru a asigura protectia copiilor si creaza mecanismul pentru desfasurarea acelei actiuni.

Prin urmare, este crucial ca Membrii Parlamentului sa intreprinda urmatoorii pasi:

- Sa se asigure ca Parlamenul adopta legislatia nationala ce corespunde instrumentelor juridice internationale la care Statul a aderat
- Sa se asigure ca legislatia este revizuita- de catre serviciile competente ale Guvernului, un comitet parlamentar special sau alt organism oficial – pentru a determina daca prevederile sale sunt uniforme si consecvente cu Conventia cu privire la drepturile copilului.
- Acolo unde este necesar, sa utilizeze procedura parlamentara pentru a se asigura ca Guvernul trimite catre Parlament proiectele de lege sau amendamentele la legislatia existenta.
- Nu ezita sa contacteze, consulte si coopere cu grupurile societatii civile ce actioneaza in domeniul protectiei copilului in momentul in care elaboreaza legislatia nationala, pentru a putea avea acces la toate datele si experientele. Copiii si tinerii trebuie sa fie de asemenea implicati in proces.
- Sa se asigure ca legislatia nationala este insotita de regulile corespunzatoare si de masurile administrative pentru a asigura o implementare adecvata.
- Sa se asigure ca toate costurile implementarii noii legislatii sunt luate in considerare in cadrul bugetului national.
- Sa faca schimb de bune practici cu tarile vecine si cu alte tari.

Supravegherea activitatii guvernului

Supravegherea activitatii guvernului este unul dintre rolurile centrale ale parlamentului. Parlamentele si membrii lor au dreptul la informatii, ceea ce le permite sa evalueze si analizeze activitatile tuturor departamentelor guvernului. Parlamentarii pot adresa intrebari despre ceea ce se face, sau de ce ceva nu s-a facut. Prin intrebarile lor, acestia pot atrage atentia asupra problemelor privind politicile sau pot face lumina asupra unor aspecte care poate au fost neglijate de catre guvern.

Protectia copilului este, probabil, o preocupare in toate temele discutate de parlament. Dat fiind acest fapt, prima parte a rolului oricarui parlamentar este de a lua in considerare sau a cauta informatii privind potentialele repercursiuni asupra protectiei copilului a subiectelor care ii sunt prezentate. Perspectiva protectiei copilului in legatura cu anumite subiecte nu este intotdeauna evidenta. Parlamentarii pot obtine o privire mai aprofundata in aspectele de protectie ale unei game de subiecte contactand ONG-urile si alte organizatii precum UNICEF.

Domeniile care pot avea legatura cu protectia copilului

- Politicile economice si de dezvoltare
- Masurile de securitate
- Politicile de educatie
- Politicile de sanatate
- Legea penala
- Prvederile comerciale
- Legislatia muncii
- Reglementarile privind mass media
- Legislatia de urgenta (de exemplu, in situatiile de conflict)
- Politicile de asistenta sociala
- Politicile de ingrijire a copilului
- Imigrare
- Impozitare

Parlamentarii pot promova luarea in considerare a protectiei copilului in toate aspectele agendei parlamentare adresand intrebari. Un parlamentar poate adresa o intrebare in cadrul unei dezbateri pentru un act normativ referitor la recrutarea militara privind masurile ce vor fi instituite pentru a se asigura ca nu vor fi recrutate persoane sub varsta de 18 ani.

Parlamentele si membrii lor trebui sa se asigure ca guvernele sunt responsabile fata de angajamentele lor nationale si internationale. Trebuie sa monitorizeze activitatea guvernului si trebuie sa adreseze intrebari care evidentiaza ambiguitatile privind responsabilitatile departamentelor guvernului referitor la protectia copilului; in multe tari, responsabilitatile pentru protectia copilului se impart intre diferite ministere, si in locurile unde se intampla acest lucru responsabilitatea se pierde. Intr-adevar, este important sa se clarifice prioritatea pe care diferitele departamente guvernamentale sau ministere o acorda protectiei copilului. Parlamentarii pot cauta in mod productiv raspunsuri privind institutia responsabila sau ce fac ministerele cheie, cum ar fi cel al Educatiei, Muncii, Justitiei, Apararii sau Sanatatii pentru a asigura protectia copilului. De exemplu, un parlamentar poate insista ca intreaga capacitate a biroului sau oficiului national de statistica sa fie marita astfel incat sa fie echipata pentru a monitoriza, inregistra si analiza in mod adecvat aspectele legate de protectia copilului. Parlamentarii pot solicita de asemenea informatii si actiuni privind coordonarea dintre diferitele departamente si ministere privind aspectele legate de protectia copilului. De exemplu, aspectele legate de munca copiilor necesita eforturile combinate ale Ministerelor Muncii, Justitiei si Educatiei.

Parlamentarii pot promova agenda de protectie cerand date specifice. De exemplu, un parlamentar poate intrea ce proportie de victime ale omuciderilor intr-o anumita perioada de timp au avut sub 18 ani. O intrebare de acest gen ii forteaza pe cei care monitorizeaza omuciderile sa ia in considerare in activitatea lor aspectele de protectie copilului, sa puna in discutie problematica violentei impotriva copiilor si poate de

asemenea determina un raspuns neasteptat – in anumite cazuri chiar socant- care creaza forta pentru o reactie.

Uneori parlamentarii pot aduce cel mai bine in discutie problema protectiei copilului facand referire sau prezentand un caz individual specific. Cand se face acest lucru, este esential sa se ia in considerare toate aspectele de protectie a copilului, la care s-a facut referire mai sus- cum ar fi asigurarea confidentialitatii si protectia vietii private a copiilor ale caror cazuri sunt discutate in mod public. Totusi, daca se poate realiza acest lucru, cazurile individuale si povestile copiilor pot reprezenta motive solide pentru schimbare.

Parlamentarii monitorizeaza de asemenea performanta si activitatea guvernului. Prin urmare, acestia au capacitatea de a intreba de ce anumite lucruri nu au fost realizate. Acest lucru include ne-ratificarea unui standard international important privind protectia copilului (vezi mai sus) sau probleme privind alocarea de resurse sau implementarea legilatiei pentru protectia copilului. Mai poate include faptul ca nu s-a profitat de participarea in cooperarea internationala privind promovarea protectiei copilului, sau nu s-a cooperat cu organismele internationale de supraveghere pentru protectia drepturilor copiilor, cum ar fi ne-raportarea la Comitetului pentru Drepturile Copilului, sau ne-permiterea de vizite in inchisori de catre raportorii ONU sau Comitetul International al Crucii Rosii.

Lista de control pentru actiune

Ce pot face parlamentele si membrii lor

Parlamentarii nu trebuie sa ezite sa utilizeze procedurile si mecanismele parlamentare pentru a supraveghea activitatea guvernului si sa se asigura ca sunt indeplinite toate angajamentele asumate privind protectia copilului.

In special, parlamentarii trebuie sa utilizeze mecanismele parlamentare pentru a se asigura ca aspectele legate de protectia copilului sunt introduse in toate activitatile parlamentare si guvernamentale, si toate responsabilitatile si mandatele departamentelor guvernamentale sunt definite in mod clar pentru a asigura coordonarea corespunzatoare si pentru a evita lipsurile in activitatea guvernamentala.

Elaborarea de politici

Ca si figuri politice cheie si reprezentanti ai poporului, parlamentarii au un interes in elaborarea de politici majore cum ar fi lansarea programelor care sa asigure protectia copilului.

In supravegherea activitatii guvernului in acest domeniu, parlamentarii trebuie sa se asigure ca:

- Programele sunt limitate in timp si ca ele au date tinta precise pentru atingerea rezultatelor specifice
- S-a alocat o finantare adecvata pentru activitatile planificate prin procesul bugetar national
- Cetatenii sunt larg informati privind activitatile planificate

- Parlamentul are ocazia de a revizui in mod periodic progresul realizat in implementarea programului national si astfel monitorizarea progresului inregistrat in acest domeniu; puteti solicita audieri publice pentru a examina anumite situatii si pentru a inregistra progresele.

Obligatii privind raportarea

State parti ale Conventiei cu privire la drepturile copilului au obligatia de a prezenta rapoarte privind statutul implementarii Conventiei. Ca si supraveghetor al activitatii guvernului, parlamentul are un rol important de jucat in asigurarea faptului ca Statul isi respecta intocmai obligatia de raportare ca stat parte al Conventiei. Este important ca raportul sa fie trimis la timp si sa prezinta informatii complete.

De indata ce tara dumneavoastra a devenit stat parte al Conventiei, puteti sa va asigurati ca:

- Un raport initial si rapoarte periodice ulterioare sunt depuse conform perioadicitatii stabilite in Conventie; trebuie sa solicitati programul de raportare al tarii dumneavoastra si sa va asigurati ca Guvernul va respecta acest program;
- In anumite cazuri cand raportarea este intarziata, puteti solicita o explicatie, si daca este necesar, sa utilizati procedurile parlamentare atat pentru a solicita guvernului sa respecte obligatiile de raportare cat de curand posibil cat si pentru a mobiliza opinia publica
- Parlamentul (prin comitetele sale relevante) este implicat in elaborarea raportului, contribuind in termeni de informatie sau este oricum informat asupra continutului sau.
- Actiunea parlamentului este inclusa si se reflecta in mod corespunzator in acest raport.

Parlamentarii trebuie sa se asigure ca exista o continuare adecvata a raportului si ca recomandarile Comitetului sunt implementate. In acest scop, puteti:

- Sa va asigurati ca observatiile finale ale Comitetului sunt prezentate parlamentului si dezbătute in cadrul acestuia
- Sa abordati ministrul (ministrii) relevant privind activitatile intreprinse pentru implementarea recomandarilor Comitetului si, unde este necesar, sa adresati intrebari orale sau in scris catre acestia.
- Organizarea sau participarea in dezbateri publice privind implementarea observatiilor finale pentru constientizarea pasilor care trebuie facuti pentru a accelera implementarea totala a Conventiei.

Raportele statelor parti pot fi gasite, impreuna cu comentariile finale ale Comitetului, recomandarile, ghidurile si alte informatii relevante pe pagina de internet a Inaltului Comisariat ONU pentru Drepturile Omului (www.unhchr.ch).

Alocarea resurselor

In multe tari, bugetul national este intocmit de catre executiv si inaintat parlamentului pentru aprobare. Astfel, parlamentarii impart responsabilitatea pentru asigurarea faptului

ca fonduri suficiente sunt alocate pentru protectia drepturilor copilului. Acest lucru se refera atat la resursele financiare cit si la timpul si energia diferitelor institutii si departamente ale guvernului.

Parlamentarii trebuie sa porneasca de la o idee clara privind resursele necesare pentru protectia copilului din tara lor. Ei trebuie atunci sa vada ce resurse sunt puse la dispozitie si sa le evalueze pe baza cunostintelor lor privind situatia globala a bugetului national. In momentul in care se fac asemenea judecati este adesea util sa se inspire din activitatea altora, cum ar fi ONG-uri nationale sau internationale sau organizatii internationale cum ar fi Organizatia Internationala a Muncii, Programul Natiunilor Unite pentru Dezvoltare, UNESCO, UNICEF, Organizatia Mondiala a Sanatatii si Uniunea Inter-Parlamentara.

Este important nu numai pe ce au fost cheltuiti banii alocati, dar si ce rezultate au fost obtinute. Ar fi neobisnuit sa se considere sectorul educational exclusiv in termeni de bani alocati, de exemplu, fara sa se ia in considerare rata de inscriere si rezultatele educationale. Acelasi lucru este valabil si pentru cheltuielile privind protectia copilului. De exemplu, nu este suficient sa stii cati bani au fost cheltuiti cu demobilizarea, reabilitarea si reintegrarea fostilor luptatori copii intr-o tara care tocmai a iesit dintr-un razboi. Este de asemenea necesar sa stii cati copii au beneficiat de asistenta, ce fel de program de urmarire a fost oferit, si care este situatia actuala a acestor copii, de exemplu ar fi important de stiut cati dintre acestia sunt inscrisi in sistemul de invatamant.

Exemple de bugete care sunt prietenoase pentru copii

In **Chile**, Parlamentul a luat in considerare modificarea legii bugetului care ar asigura o crestere cu 25 la suta a alocatiilor pentru a sprijini institutiile de protectie a copilului, precum si un amendament constitutional care ar extinde educatia gratuita obligatorie pana la 12 ani.

In **Tailanda**, conform celui de-al 9lea Plan de Dezvoltare Economica si Sociala, bugetul din 2003 se adreseaza saracilor si grupurilor dezavantajate, copiilor si tinerilor, persoanelor cu dizabilitati si somerilor. Se asteapta ca 15 milioane de copii sa beneficieze de programele din noul plan bugetar.

Parlamentarii pot de asemenea sa faca lobby pentru o dezbatere privind resursele care sunt alocate pentru protectia copilului. O asemenea dezbatere, cu scopul de a avea o imagine detaliata a eforturilor tarii pentru protectia copiilor impotriva violentei, abuzului si exploatarei, poate oferi o baza solida pentru o activitate permanenta.

Lista de control pentru actiune Ce pot face parlamentele si membrii lor

Parlamentele analizeaza, dezbat si adopta bugetul national si supravegheaza punerea sa in aplicare intr-un mod corespunzator. Cand se discuta bugetul national, parlamentarii trebuie sa se asigure ca:

- Lucreaza cu diversi parteneri, inclusiv societatea civila si organizatiile internationale, pentru a avea o imagine completa a aspectelor legate de protectia copilului.
- Datele privind situatia si nevoile copilului din tara sunt colectate si larg diseminate
- Angajamentele guvernului privind protectia copilului raspund nevoilor copiilor de protectie asa cum au fost ele identificate prin informatiile colectate si analize si sunt reflectate si finantate in mod adecvat in bugetul national.

Promovare

Ca reprezentanti ai poporului, parlamentarii sunt lideri ai opiniei publice. Prin urmare, ei ocupa un loc bun pentru a putea promova aspectele de protectia copilului atat in cadrul parlamentelor cat si in cadrul comunitatilor. Rolul unic ca reprezentant ales intre popor si guvern ofera membrilor oportunitatea, autoritatea, legitimitatea si responsabilitatea de a fi sustinatori impotriva violentei, abuzului si exploatarei. In plus, prin platforma propriului partid, parlamentarii pot mobiliza sprijin pentru aceste aspecte.

Parlamentarii isi pot folosi vocea pentru a sparge tacerea din jurul aspectelor de protectie a copilului. Multe aspecte legate de protectie pot fi foarte sensibile, ascunse in spatele stigmatizarii, secretelor, rusinii sau coruptiei. Exista subiecte tabu, in special cand acestea sunt legate de sex sau religie. Tacerea este o bariera in progresul privind protectia copilului; este imposibil sa se initieze actiuni privind un anumit lucru daca oamenii nu accepta ca acel lucru exista. Aducand in discutie aspectele de protectie a copilului in public si manifestand calitati de lider in confruntarea cu aspecte dificile, parlamentarii pot depasi unul dintre principalele obstacole in rezolvarea aspectelor de protectie din multe tari.

Promitem ca in calitate de adulti vor apara drepturile copiilor cu aceeasi pasiune pe care o avem acum ca si copii.

- *Mesaj elaborat, dezbatut si agreat de catre cei 400 de Participanti Copii si Tineri ai Forumului Copiilor, ce face parte din Sesiunea Speciala dedicata Copiilor a Natiunilor Unite, 8-10 mai 2002*

Prin calitatile lor de lider, parlamentarii ii pot stimula si mobiliza pe altii sa lucreze in domeniul protectiei copilului, stabilind de multe ori parteneriate intre diversi oameni. Asemenea parteneriate pot implica syndicatele, grupurile de parinti, organizatiile religioase si copii si tinerii insisi.

Cand se ia in considerare potentiala activitate de promovare, se poate incepe prin identificarea alegatorilor care poate avea influenta sau este important din perspectiva protectiei copilului. Acestia pot include judecatori, asistenti sociali, politisti, doctori si profesori. Pot fi planificate activitati specifice cu mesaje adaptate in mod atent pentru astfel de alegatori.

Parlamentarii pot de asemenea sa foloseasca oportunitatea de a vizita serviciile de protectie a copilului din tara lor, in special pe cele din circumscriptia lor. Ei pot prezenta parlamentului un raport cu privire la aceste vizite. De obicei, vizitele cele mai interesante sunt cele spontane si neanuntate. Cand se pregatesc pentru vizite, contactul cu organizatiile care lucreaza in domeniul protectiei copilului poate oferi un cadru valoros, maximizand eficienta acestor vizite.

In multe tari, diferite persoane si grupuri incearca deja sa genereze un angajament politic si social real pentru a crea un mediu protector pentru copii. Din nou, acestia pot fi persoane fizice, ONG-uri, syndicate sau grupuri religioase. Prin acordarea de sprijin public acestor eforturi, parlamentarii pot consolida in mare parte activitatea celorlalti.

Societatea civila poate fi o forta majora in asigurarea supravietuirii, dezvoltarii, protectiei si participarii copiilor si in asigurarea calitatii si sustenabilitatii serviciilor sociale. Vom promova atat dezvoltarea societatii civile cat si incurajarea actiunilor societatii civile pentru copii, in special prin legi si regulamente compatibile cu standardele si normele internationale. Recunoastem ONG-urile ca avand o contributie semnificativa la dezvoltarea sociala, si vom promova o cooperare si un parteneriat activ intre comunitatea ONG si structurile de stat.

- *Declaratia Ashgabat a Atelierului de lucru inter-parlamentar „Implementarea Conventiei cu privire la drepturile copilului in Asia Centrala si Kazakhstan”. Organizat de UNICEF si Turkmenistan si finantat de Uniunea Interparlamentara, 20-22 februarie 1997.*

Este important sa se recunoasca faptul ca este nevoie de dedicatie si eforturi deosebite atunci cand lucrezi in domeniul protectiei copilului. In momentul in care situatiile nu au fost evaluate si analizate in mod complet sau corespunzator, actiunile cu cele mai bune intentii pot avea consecinte nefericite. Un exemplu citat in mod frecvent este cel privind eforturile de a scoate copiii din campul muncii. Experienta ne arata ca atunci cand copiii sunt scosi din campul muncii fara a se institui masuri corespunzatoare pentru a se asigura ca sunt abordate cauzele, ei raman sub aceeasi presiune de castiga bani pentru a se putea intretine pe ei si familiile lor. Astfel, ei sunt fortati sa lucreze in domenii de activitate mai putin reglementate, inclusiv in cele mai grave forme ale muncii copiilor, ca de exemplu prostitutia. Este important sa se ia in considerare toate consecintele posibile ale unei actiuni din domeniul protectiei copilului.

Este de asemenea important modul in care este abordata relatia cu mass media sau modul in care sunt abordate cazurile individuale. Reprezentantii mass media pot sa descopere elemente senzationale in aspectele de protectie a copilului, facand astfel ca stigmatizarea si rusinea asociata victimelor sa fie si mai accentuata. Este de asemenea esential sa se protejeze confidentialitatea si viata privata a copiilor ale caror cazuri sunt analizate. Niciodata nici un nume nu trebuie sa fie dat publicitatii, decat daca este absolut necesar. Documentele si inregistrările ce detaliaza informatiile personale ale copiilor trebuie sa fie pastrate numai daca este absolut necesar; atunci cand ele sunt pastrate, trebuie sa fie

pastrate cu grija pentru a se asigura ca informatiile respective nu vor fi comunicate mai mult decat atat cat este nevoie pentru respectivul caz individual.

In cele din urma, in momentul in care copiii beneficiaza de protectie, ei sunt adesea vulnerabili ca rezultat al acestui exercitiu. Aceasta ia forma razbunarii din partea celor implicati in exploatarea lor. De aceea pastrarea confidentialitatii contribuie la rezolvarea acestui aspect.

Evenimente pentru protectia copilului

In **Madagascar**, in fiecare an in timpul lunii iunie, sunt organizate activitati pentru copii. Se fac vizite la adaposturile pentru copii, si copiii strazii sunt adunati pentru mese comune, distribuirea de imbracaminte, se organizeaza jocuri educationale si activitati recreative. Centre de reflectie si reculegere sunt organizate de catre grupurile bisericilor si organizatiile societatii civile pentru a sensibiliza adultii cu referire la problemele copiilor si la Conventia cu privire la drepturile copilului.

Sursa: Raportul Statului Parte catre Comitetul pentru Drepturile Copilului

Lista de verificare pentru actiune Ce pot face parlamentele si membrii lor

Parlamentarii trebuie sa ia in considerare participarea in campanii de constientizare si de mobilizare a opiniei publice privind aspectele de protectie a copilului. Participarea poate include urmatoarele:

- Sa se asigure ca informatiile privind drepturile copilului sunt larg diseminate si, in mod particular, Conventia cu privire la drepturile copilului este disponibila in limba oficiala a statului; puteti sa contactati UNICEF sa intrebati cu privire la traducerile existente
- Sa aiba discursuri privind diferitele aspecte ale protectiei copilului
- Sa organizeze sau sa ia parte in dezbateri la TV si radio
- Sa scrie articole pentru ziare
- Sa organizeze evenimente publice pentru sarbatorirea zilei de 20 Noiembrie, Ziua Internationala a Copiilor, atragand astfel atentia asupra aspectelor de protectie a copilului
- Sa acorde sprijin eforturilor si proiectelor locale ce au ca scop asigurarea protectiei copilului
- Sa faca vizite programelor si proiectelor care sprijina si vizeaza asigurarea protectiei copilului.
- Sa viziteze scolile locale pentru a incuraja eforturile profesorilor de a explica si prezenta drepturile copiilor
- Sa aprecieze eforturile agentilor locali de aplicare a legii facute pentru a identifica cazurile de incalcare a drepturilor copiilor si problemele cu care acestia se confrunta
- Sa stabileasca legaturi cu ONG-uri si alti actori ai societatii civile ce lucreaza in domeniul protectiei copilului

- Sa scrie articole sau sa tina discursuri privind ceea ce au invatat din experienta dobandita prin participarea la activitatile mentionate mai sus.

Capitolul 5

Mecanismele parlamentare si nevoile

Vom incuraja infiintarea sau consolidarea comitetelor parlamentare, comisiilor si grupurilor privind problemele cu care se confrunta copii in tarile noastre, cu scopul de a realiza o analiza cuprinzatoare si o evaluare a legislatiei referitoare la copii, si formularea de recomandari pentru a schimba si completa aceasta legislatie.

- *Declaratia Ashgabat a Atelierului de lucru inter-parlamentar „Implementarea Conventiei cu privire la drepturile copilului in Asia Centrala si Kazakhstan”, Organizat de UNICEF si Turkmenistan si sponsorizat de Uniunea Interparlamentara, 20-22 februarie 1997.*

Pentru a putea sa isi indeplineasca functiile privind protectia copilului, parlamentul trebuie sa isi intareasca capacitatea. Acest lucru include dezvoltarea de mecanisme parlamentare pentru protectia copilului, intarirea capacitatii de cercetare a parlamentului privind aspectele de protectie a copilului si formarea si mentinerea de retele de cooperare cu alti actori nationali si internationali.

Dezvoltarea de mecanisme parlamentare pentru protectia copilului

Mecanismele parlamentare pot fi de o importanta cruciala in asigurarea nu numai a ratificarii sau aderarii la instrumentele juridice ce acopera aspectele de protectie a copilului dar si elaborarea si implementarea legislatiei nationale, politicilor si programelor corespunzatoare.

Mecanismele specifice ce promoveaza aceste obiective trebuie sa fie instituite sau elaborate si trebuie sa li se ofere resursele necesare. Acestea includ:

- Una sau mai multe comitete parlamentare (daca exista mai multe comitete, activitatile acestor comitete trebuie sa fie coordonate pentru a se asigura ca aspectele de protectie a copilului sunt luate in considerare in toate activitatile parlamentului)
- Un comitet de protectie a copilului, ce reprezinta toate partidele politice ce poate genera dezbateri parlamentare regulate pe aceasta problema
- Un grup informal privind aspectele de protectie a copilului care sa monitorizeze indeaproape actiunile intreprinse de guvern si sa stabileasca legaturi cu societatea civila.

Comitetul parlamentar pentru copii: Cazul Germaniei

În cadrul Bundestag-ului (Parlamentului) german, Comisia pentru protejarea intereselor copiilor (Comisia Copiilor), care există din 1988, este un subcomitet al Comitetului pentru familie, persoane în vârstă, femei și tineret. Fiecare dintre partidele reprezentate în Bundestag numește un membru cu drept de vot în această Comisie. Președinția Comisiei Copiilor se rotește între partide. Deoarece Comisia operează conform principiului de consens, hotărârile și declarațiile publice sunt posibile doar când se obține unanimitate. Pentru a putea acționa mai eficient Comisia, care nu are drept de motiune, încearcă să obțină mai multă putere în Parlament.

Comisia pentru Copii se vede ca fiind un organism de lobby pentru copii: este un organism parlamentar ce oferă idei și inițiative atât în cadrul cât și în afara parlamentului pentru a îmbunătăți situația copiilor. În acest sens, Comisia derulează o serie de activități, cum ar fi audieri, discuții cu experți, declarații, misiuni de culegere de informații și relații publice. Comisia a fost preocupată să sprijine drepturile copiilor, îmbunătățind condițiile lor de viață, prevenind violența în procesul creșterii copiilor și subiectul abuzului sexual/pornografiei cu copii.

Sursa: Raportul Germaniei către Comitetul privind Drepturile Copilului, CRC/C/83/Add.7 par. 16 și 17

Alianțele între partide

O altă abordare pentru parlamentare este de a crea alianțe între partide în domeniul protecției copilului. Asemenea alianțe sunt văzute ca fiind mai puțin partizane, supraviețuiesc schimbărilor din guvern și se bucură de o credibilitate mai mare în cadrul și în afara parlamentelor. Alianțele pot de asemenea promova activitatea lor prin contactarea și colaborarea cu parlamentarii din alte țări fie bilateral sau prin organizații multilaterale cum ar fi Uniunea Inter-Parlamentară.

Crearea unui birou al unui avocat al drepturilor copilului

Unele țări au înființat avocatul drepturilor copilului, sub autoritatea parlamentului. Funcția avocatului este de a face recomandări, evaluări și critici de care vor lua seama instituțiile publice relevante și se vor conforma la ele în mod voluntar. Rolul avocatului pentru copii implică o abordare mai directă și activă decât cel al avocatului pentru administrația publică. De exemplu, avocatul poate avea dreptul de a raporta municipalitățile politiei în cazul în care ele nu își îndeplinesc regulamentele legale privind drepturile copilului. Deși nu înseamnă în mod necesar ca toate cazurile trebuie să se termine în instanță sau să rezulte în urmăriri penale, avocatul poate stimula dezbaterile publice pe subiectul condițiilor de viață ale copiilor, lipsa îngrijirii suficiente și propriile reacții ale copiilor, astfel acordând acestor aspecte un loc mai important pe agenda politică.

Independența acestui avocat pentru copii este importantă. În procesul de reprezentare a intereselor copiilor, există două modalități diferite de organizare a funcționării unui

avocat al copiilor: acesta poate actiona la nivel general si monitoriza actiunile guvernelor in ceea ce priveste drepturile copiilor, sau poate fi mandatat(a) sa se ocupe de cazuri specifice sau reclamatii din partea unor persoane fizice. Aceste cazuri pot servi ca exemple de cum se pot aborda cazuri specifice atunci cand acestea apar.

Primul avocat al copiilor din lume a fost nominalizat in Norvegia in 1981. In Suedia, o evaluare independenta a biroului avocatului a recomandat continuarea functiei, recunoscandu-i valoarea. In alte tari, biroul avocatului s-a ocupat de cazuri sau reclamatii specifice (de exemplu in Franta), cum ar fi cele privind copiii din custodia statului, cauzele suspecte de exploatare si abuz, sau privind serviciile si programele oferite de Stat.

Conferinta cere Statelor sa ia in considerare numirea unui avocat special pentru copii cu independenta si puterile necesare pentru a putea actiona in mod eficient, si pentru a se asigura ca recomandarile unui asemenea avocat al copiilor sau ale unor institutii similare sunt aplicate de catre autoritatile relevante.

- Cea de-a 106a Conferinta IPU (Ouagadougou, Burkina Faso, Septembrie 2001).

Comisia nationala pentru copii

Unele tari au infiintat o Comisie nationala pentru copii. Aceasta trebuie sa fie un organism independent ce raporteaza parlamentului sau include parlamentari ca si membri.

Imbuntatirea accesului parlamentului la informatii si analize cuprinzatoare

Asa cum am mentionat mai sus, prin natura lor, multe din aspectele legate de protectia copilului sunt greu de monitorizat. Stigmatizarea, secretul, teama, rusinea, acceptarea si infractiionalitatea pot toate sa ascunda violenta, abuzul si exploatarea. Ca rezultat, statisticile sunt de obicei greu de gasit, daca nu imposibil, desi exista anumite exceptii.

Cu toate acestea, este important sa se lucreze cu cat mai multe informatii posibile. Acest lucru poate fi inclus in rapoartele oficiale. De exemplu, informatiile privind ratele de inregistrare a nasterii sau omuciderile ce implica copii pot fi disponibile printr-un birou national de statistica. In alte cazuri, poate fi necesar sa ne uitam mai departe, de exemplu, in rapoartele ONG-urilor nationale sau internationale, organizatii precum UNICEF sau in rapoartele Inaltului Comisariat pentru Drepturile Omului, raportorii sau comitetele sale, inclusiv Comitetul pentru Drepturile Copilului. Majoritatea informatiilor sunt disponibile pe internet pe pagina Inaltului Comisariat pentru Drepturile Omului (www.unhchr.ch) sau a organizatiilor precum Amnesty International (www.amnesty.org) sau Human Rights Watch (www.hrw.org).

Informatiile trebuie sa fie utilizate ca fundament pentru o analiza solida. Se intampla destul de rar sa stii ca exista o problema. Este de asemenea necesar sa intrebi de ce ea exista, ce trebuie intreprins pentru a o preveni, cine ce trebuie sa faca ce pentru a putea pune aceste lucruri in practica, de ce nu se realizeaza acest lucru si ce trebuie facut pentru a fi siguri ca ei vor putea face asta. Aceste intrebari aseaza in context informatiile disponibile si creaza o imagine completa pentru a informa privind activitatea in domeniul protectiei copilului.

Ca și figuri politice cheie ce au puterea de a supraveghea politicile și programele guvernamentale, și de a le modifica dacă este nevoie, parlamentarii au un interes legitim în a se asigura că există un sistem eficient de colectare de date și un mecanism de monitorizare al implementării politicilor și programelor.

Pentru a-i putea asista în sarcinile lor, parlamentarii au nevoie de a avea acces la următoarele:

- Un serviciu de sprijin legislativ sau de cercetare ce le poate oferi informații privind aspectele de protecție a copilului. În acest scop, se poate avea în vedere formarea personalului parlamentar pentru a-i constientiza în ceea ce privește aspectele legate de drepturile copilului.
- Date naționale de încredere privind aspectele legate de protecția copilului. Poate fi folositor să se asigure că biroul național de statistică sau alte unități guvernamentale colectează informații privind copiii și se asigura că toate datele sunt remodelate conform diferitelor tipuri de abuzuri. Aceste informații sunt cruciale pentru o evaluare corectă a nevoilor copiilor într-o anumită țară și pentru elaborarea de răspunsuri corespunzătoare.
- Dacă nu există o colectare și o analiză sistematică de informații privind această chestiune, parlamentul poate solicita un statistician național sau alta agenție guvernamentală competentă care să fie autorizată pentru colectarea și analiza în mod regulat a datelor relevante pentru drepturile copiilor. Aceste informații trebuie să fie făcute publice și să fie accesibile tuturor.

In solidaritate cu o gama larga de parteneri, vom conduce miscarea globala pentru copii care creaza o forta de neoprit pentru schimbare.

- O lume demna pentru Copii – aprobata de Sesiunea Speciala dedicata Copiilor a ONU, 2002

Implicarea copiilor și tinerilor

Copiii și tinerii pot fi susținători și actori puternici pentru propria lor protecție. Când copiii sunt invitați să își identifice propriile probleme, ei pun în mod frecvent violența, abuzul și exploatarea pe primele locuri ale agendei lor. De obicei, copiii și tinerii știu ce este mai bun pentru vietele lor și au cele mai bune soluții pentru rezolvarea acestor probleme. Uneori, cea mai eficientă strategie pentru realizarea protecției copilului este să se dea copilului o voce și să i se sprijine eforturile. Multe organizații sunt acum angajate să încurajeze și să faciliteze implicarea copiilor și tinerilor în aspectele legate de drepturile copiilor în general.

Motive pentru implicarea copiilor și tinerilor în activitatea de protecție

- Copiii au dreptul de a își exprima opiniile asupra deciziilor ce îi afectează
- Copiii își cunosc situația
- Copiii se pot asigura că activitatea este realizată și urmărită

- Copiii stiu cat de mult ii ajuta eforturile de protectie
- Implicarea copiilor le da putere, contribuind la protectia lor.

Dezvoltarea cooperarii internationale si nationale

Datorita provocarilor ce apar in activitatea privind protectia copilului, sansele de succes sunt tot timpul marite prin munca impreuna cu parteneri. Exista diferite tipuri de parteneri, toti fiind capabili de a avea un efort comun privind o problema specifica de protectie a copilului. Multe tari au miscari energice si capabile ale societatii civile care sunt extrem de dedicate aspectelor legate de protectia copilului. Exista numeroase exemple de organizatii din sectorul privat care sunt dispuse sa colaboreze cu alte organizatii in domeniul protectiei copilului.

Exista de asemenea parteneri internationali, cum ar fi UNICEF, ONG-uri internationale sau chiar parlamentari din alte tari. Formarea de coalitii, oferirea de leadership si sprijin, si identificarea oportunitatilor pentru colaborare, toate acestea sunt potentiale aspecte de activitati de succes in domeniul protectiei copilului. Parlamentarii trebuie sa se asigure ca guvernele lor participa din plin la eforturile internationale de a promova respectarea drepturilor copilului asa cum sunt acestea prevazute in Conventie.

Stabilirea de contacte cu parlamentari din alte tari este de obicei folositoare si permite membrilor parlamentelor sa schimbe experiente privind povestile de succes si lectiile invatate si sa discute posibilitati de cooperare bilaterala sau multilaterala, in special in ceea ce priveste incalcarea drepturilor ce necesita cooperarea trans-frontaliera (de ex, traficul).

Un partener cheie este de obicei mass media. Jurnalistii, care au o capacitate exceptionala de a influenta opiniile, cunostintele, atitudinile si comportamentul, pot deveni angajati in anumite cauze sau aspecte. Diferite parti ale mass media pot fi mai eficiente in diferite contexte, pentru diferite grupuri. De exemplu, in multe tari radio-ul poate fi un instrument puternic pentru comunicarea cu populatia din mediul rural.